

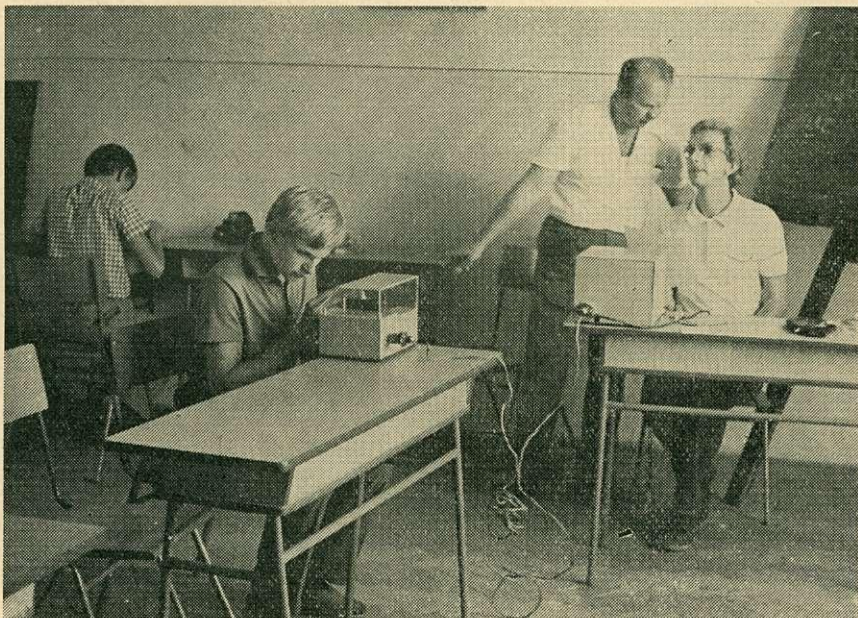
A korszerű szakmunkásképzés jegyében

SIMON LÁSZLÓ

A termelőerők harmonikus fejlesztése csak az oktatáspolitikai célkitűzések teljesítésével összhangban oldható meg. Ezeknek a célkitűzéseknek egyeztetése, nemkülönben a célkitűzések megvalósítása sok problémát vetett fel az erdészeti szakemberképzés, kiváltképp a szakmunkásképzés területén. Korábban megjelent sajtócikkek és „Az Erdő” 1971. májusi egész száma ezekre a problémákra irányította a szakmai közvélemény figyelmét. Dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter az OEE budapesti közgyűlésén elmondott beszédében ugyancsak hangsúlyozta a szakemberképzés jelentőségét és többek között a következő megállapítást tette: „Előrehaladás észlelhető a szakmunkásképzés terén is, habár e téren még jelentős a lemaradás.”

Előrehaladás észlelhető...

A MÉM Szakoktatási Felügyelősége megalakulása után (1967) hozzákezdett az erdőgazdasági szakmunkásképző iskolák munkájának alapját képező tantervi dokumentációk kidolgozásához. A képzési cél, a szakosítás és a tananyag tar-

Kézkoordinációs vizsgálat a középrigóci Erdőgazdasági Szakmunkásképző Intézetben (Fotó: Angyal Attila)

talma az erdőgazdasági szakemberek széles körű bevonásával nyert meghatározást. A képzés színvonalát tekintve ekkor még nem volt egyöntetű az e munkába bevont szakemberek álláspontja.

A szakmunkásképzés megújodását jelentő VI. törvény és végrehajtási utasításai új tantervek készítését és bevezetését tették szükségessé. Az erdőgazdál-

ködásban végbement szervezeti változások, a termelési színvonal emelkedése, a IV. ötéves terv célkitűzései, a fagazdaság távlati fejlesztési terve és mindezek figyelembevételével megfogalmazott „szakmai szint” most már egyértelműen körvonalazta az erdőgazdasági szakmunkásképzés célját, tartalmát.

A MÉM Szakoktatási Felügyelősége által kidolgozott tantervi koncepciókat a termelésben, kutatásban, és az oktatásban dolgozó szakemberek együttműködése elvén összeállított tantervi bizottság, és az Erdészeti Egyesület által biztosított társadalmi fórum vitatta meg és alakította ki a képzés vázát alkotó óratervet.

Óraterv az erdőművelő-fakitermelő 3 éves szakma részére

Sor- szám	Tantárgyak	Heti óraszám						Össz. I— III.	Össz. óra- szám
		I.		II.		III.			
		17	17	17	17	17	17		
1.	Magyar nyelv és irodalom	2	—	2	—	2	—	6	102
2.	Történelem	2	—	2	—	2	—	6	102
3.	Mennyiségtan	4	—	2	—	2	—	8	136
4.	Fizika	4	—	—	—	—	—	4	68
5.	Testnevelés	2	2	2	2	1	1	10	170
6.	Osztályfőnöki óra	1	1	1	1	1	1	6	102
Közismereti tantárgyak:		15	3	9	3	8	2	40	680
7.	Erdei növény- és állattan	4	—	—	—	—	—	4	68
8.	Erdőműveléstan	—	—	2	—	2	—	4	68
9.	Erdővédelemtan	2	—	2	—	2	—	6	102
10.	Erdőhasználat	2	—	2	—	2	—	6	102
11.	Műszaki ismeretek	3	—	—	—	—	—	3	51
12.	Erdészeti erőgépek	6	—	—	—	—	—	6	102
13.	Erdészeti munkagépek	—	—	5	—	3	—	8	136
14.	Üzemi ismeretek	—	—	—	—	2	—	2	34
15.	Munkavédelem	—	—	—	—	2	—	2	34
16.	Közlekedérendészet	—	—	2	—	—	—	2	34
Szakmai elmélet összesen		17	—	13	—	13	—	43	731
Elméleti oktatás		32	3	22	3	21	2	83	1411
Szakmai gyakorlat		—	39	14	39	14	40	146	2482
Időszakos termelő munka (2+2+2 hét)		—	(42)	—	(42)	—	(42)	—	252
Év végi gyakorlat (6,5 hét)		—	(42)	—	(42)	—	—	—	546
Gyakorlati oktatás		—	39	14	39	14	40	146	3280
Elmélet és gyakorlat összesen		32	42	36	42	35	42	229	4691

Amint az óratervből kitűnik, az összes óraszám 30%-át elméleti, 70%-át gyakorlati oktatásra fordítjuk.

A szakmai gyakorlat 2482 óráját a következők szerint osztottuk fel:

I. osztály		II. osztály	
Növénytan	40	Erdőművelés tan	104
Erdőhasználat tan	36	Erdővédelem tan	100
Műszaki ismeretek (technológia)	100	Erdőhasználat tan	195
Erdészeti erőgépek	351	Erdészeti munkagépek	366
	527		765
Szakmai kondicionáló	68	Szakmai kondicionáló	68
(gyakorlati hét)		(gyakorlati hét)	
gyakorlat	68	gyakorlat	68
(elméleti hét)		(elméleti hét)	
Összesen:	663	Összesen:	901
	(17 × 39)		(39 + 14) × 17

III. osztály

Erdőművelés tan	154
Erdővédelem tan	129
Erdőhasználat tan	249
Erdészeti munkagépek	318
	850
Szakmai kondicionáló	
gyakorlat	68
(elméleti hét)	
Összesen:	918
	(40 + 14) × 17

A szakmai kondicionáló gyakorlatok bevezetése a korszerű erdőgazdasági szakmunkásképzés ugyancsak újszerű vonása. *Dr. Szász Tibor* javaslata és ergonometriai kutatásai alapján került a tantervbe és a tanulók munkaképesség színvonalának emelését, a reflexláncok kialakítását, a gyors ítélő- és cselekvőképesség kifejlesztését szolgálják. Tantervét a szakma gyakorlása során leginkább igénybevett izomcsoportok fejlesztésének figyelembevételével és igényével a könnyű- és nehéz atlétika, a labdajátékok és a küzdősportok felhasználásával *dr. Kovács Géza*, az MTS munkatársa készítette.

A tanterv többi része lehetővé teszi:

- *első évben* a szükséges műszaki és biológiai alapfogalmak megismerését és meghatározott követelményszint szerinti begyakorlását;
- *második évben* a munkafolyamatok műveleti elemeinek megismerését és meghatározott követelményszint szerinti begyakorlását (II. osztályban szerzik meg a tanulók a vontatóvezetői jogosítványt is);
- *harmadik évben* (de már bizonyos fokig a második évben is) a technológiai folyamatok üzemi környezetben való megismerését és begyakorlását.

A tanterv utasításai meghatározzák az elméleti és gyakorlati oktatás megvalósításának módszereit, személyi és tárgyi feltételeit.

Az erdővédelem tan c. tantárgy 102 elméleti és 229 gyakorlati, összesen 331 órás képzésével lehetővé vált, hogy a szakmunkásképzésen belül a vegyszeres munkákban jártasságot és ennek megfelelően erdészeti növényvédő betanított munkás képesítést is szerezzenek a tanulók.

A géptan tárgycsoport elméleti és gyakorlati óraszámja lehetőséget ad az erdőgazdálkodásban alkalmazott erő- és munkagépek hathatós megismerésére, a kezelési, karbantartási, hibaelhárítási készség elsajátítására.

Az elkészült tantervet kísérleti tantervként a középrigóci Erdőgazdasági Szakmunkásképző Intézetben a folyó tanévben bevezettük. A tanév tapasztalatainak felhasználásával a szakemberek észrevételeinek figyelembevételével alakítottuk ki a tanterv végleges tartalmát, amely az 1972/73. tanévtől valamennyi erdészeti szakmunkásképző intézet oktató-nevelő munkájának alapjául szolgál.

Pályatükör, pályaalalmassági vizsgálat

Az erdőművelő-fakitermelő szakma még nem gyakorol vonzást a pályaválasztás korába lépett fiatalokra. A fiatalok alacsony követelmény-rendszer mellett nyerne felvételt a beiskolázási gondokkal küszködő erdőgazdasági szakmunkásképző intézetekbe.

Az új tanterv szakmánk fejlődéséből fakadóan bővelkedik a konvertibilitás jegyeiben, ezért — megfelelő propaganda kifejtése mellett — joggal számíthatunk a jobb mentális és manuális képességekkel rendelkező fiatalok érdeklődésére, másrészt a szakmai szint és pályakövetelmények szem előtt tartására, a tanterv elméleti és gyakorlati követelményszintjének elérése érdekében bevezetjük a felvételre jelentkezők pályaalalmassági vizsgálatát.

A középrigóci intézetben folyó kísérleti képzés tanulói már pszichológiai-pályaalalmassági vizsgálat eredményeként kerültek az iskolába. Az iskola jó propagandamunkája következtében ez év tavaszán 60 fő jelentkezett felvételre. 11-féle próbából álló vizsgálat döntötte el a felvételre javasolt tanulók létszámát (színlátás, egyensúly, reflex, kéz-koordinációs képesség vizsgálat stb.). Végül egy osztályra való tanulót találtunk alkalmasnak az új program szerinti képzésre. A pályaalalmassági vizsgálatok teljeskörűvé tételét és tudományos program alapján való kísérleti lefolytatását irányoztuk elő az 1972/73. tanév előkészítéseként.

A pályaalalmassági vizsgálatok elvégzésére és ezt megelőzően a szakma igénybevételeinek, az ún. „pályatükör”-nek tudományos igényű kimunkálására a MÉM Szakoktatási Felügyelősége az Erdészeti Tudományos Intézetet kérte fel. A kísérlet a középrigóci Erdőgazdasági Szakmunkásképző Intézetben folyik. A megfelelő vizsgálati létszám biztosítása érdekében új programunkat tartalmazó beiskolázási propaganda füzetet bocsátunk ki.

A pályakövetelmények szerinti kiválogatás és a pályai igénybevételeknek megfelelő szellemi és fizikai oktató-nevelő munka, úgy gondoljuk elvezet oda, hogy tanulóinkból munkájukat kellő munkabírással, hivatástudattal végző szakemberek váljanak, akik a társadalmi és egyéni érdekeknek egyaránt előnyösen fejtik ki tevékenységüket.

A tanterv is „csak” terv

A képzés „felépítményét”, a tanterv tartalmát úgy vélem, megfelelően kialakítottuk. Mint minden terv, a tanterv is csak annyit ér azonban, amennyit megvalósítunk belőle. A megvalósítás lehetőségeit latolgatva nem lehetünk túlságosan optimisták. Az erdészeti szakmunkásképző iskolák hátrányos helyzete a felszereltséget illetően ugyancsak közismert.

Az új tanterv első éves tananyagát — az erőgépek oktatását — korszerű körülmények között jelenleg csak egy intézményünk, a kísérleti oktatást végző középrigóci intézet képes elsajátíttatni tanulóival, a második osztályos tananyagot, amely a munkagépek széles skálájával való rendelkezést feltételezi, még a középrigóci iskola sem képes egyelőre kielégítően oktatni.

A MÉM Szakoktatási Főosztálya és a Szakoktatási Felügyelőség vezetősége ismeri erdészeti iskoláink nehézségeit, és a lehetőségekhez mérten fejlesztésüket szorgalmazza. Ez a tény és az erdőgazdasági vállalatok segíteni akarása az oktatás tárgyi feltételeinek biztosításában azt a jogos reményt keltheti bennünk, hogy ha nem is a kívánt ütemben, de elfogadható időn belül utolérjük ifjúsági szakmunkásképzésünkkel a termelés színvonalát.

Tanáraink szakmai, pedagógiai műveltségének fokozását, oktató-nevelő munkájuk hatékonyabbá tételét segíti elő az idén beindított tanár-továbbképzés is, melyen erdészeti szakközépiskolai tanáraink és a szakmunkásképző iskolák szaktanárai, szakoktatói vesznek részt.

... még jelentős a lemaradás

Fentiek talán meggyőzik a szakmai közvéleményt arról, hogy az ifjúsági szakmunkásképzésünk a korszerű szakmunkásképzés felé halad. Tudván tudjuk, hogy a termelő üzemek már ma is égető szakmunkás-gondjait ez nem oldja meg. Hiba is lenne az ifjúsági szakmunkásképzés rendeltetésének ilyen módon való értelmezése.

A fagazdasági vállalatok, illetve az erdőgazdálkodással foglalkozó más szervek gyors és nagytömegű szakemberképzése csakis a felnőttképzés keretében valósítható meg.

Л. Шимон: ПОД ЗНАКОМ ПОДГОТОВКИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ РАБОЧИХ

В соответствии целям лесного хозяйства, заключающимся в IV. народно-хозяйственном пятилетнем плане, а также в перспективном плане развития сформировались установки подготовки квалифицированных рабочих. По поурочному плану, составляющему скелет образования, 30 процентов полной нагрузки трёхгодичного обучения составляет теоретическое, а 70 процентов практическое обучение. Ученики поступают в учреждение, занимающееся испытательным образованием, в результате психотехнической проверки. Надеемся, что таким образом подготовка молодых квалифицированных рабочих в допустимый срок догоняет уровень производства.

Simon, L.: UP-TO-DATE TRAINING OF SKILLED FOREST WORKERS

In accordance with the objectives of the Fourth Five-Year Plan and the Long-Term Plan of the national economy on forestry, the directives of skilled forest workers' training have also been elaborated. As to the curriculum of the basic 3-year course, 30 per cent of the training time consists of theoretical studies and 70 per cent of it is concentrated on practical training. Before the admission to a course the youth are examined psychoanalytically as to their fitness to forestry carrier. It is hopeful, that by this way skilled forest workers training of the youth could meet the requirements of the practice in an acceptable time-limit.
